

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO

KPB.430.003.2016

Nr ewid. 90/2016/P/16/001/KPB

Informacja o wynikach kontroli

WYKONANIE BUDŻETU PAŃSTWA W 2015 R. W CZĘŚCI 15/00 – SĄDY POWSZECHNE

Warszawa maj 2016 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonanie budżetu państwa w 2015 r.
w części 15/00 – Sądy powszechne**

Dyrektor Departamentu Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Marek Bienkowski

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia 20 maja 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	6
1. Ocena ogólna	6
2. Sprawozdawczość.....	7
3. Uwagi i wnioski.....	8
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 15/00 – Sądy powszechne	9
1. Dochody budżetowe	9
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	9
3. Sprawozdania.....	16
IV. Informacje dodatkowe.....	18
Załączniki.....	20

I. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2015¹ w części 15/00 – Sądy powszechne. Na część budżetową 15/00 odpowiadającą sądom powszechnym składa się dwanaście odrębnych części budżetu państwa, oznaczonych symbolami 15/01 dla Ministerstwa Sprawiedliwości oraz od 15/02 do 15/12 dla poszczególnych sądów apelacyjnych. Dysponentem części 15/00 oraz części 15/01 jest Minister Sprawiedliwości². Poza tym, zgodnie z art. 178 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych³, Ministrowi Sprawiedliwości w zakresie wykonania budżetu w części odpowiadającej sądom powszechnym przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Na obszarach właściwości poszczególnych sądów apelacyjnych zadania i kompetencje dysponowania budżetem sądów oraz kontrolę gospodarki finansowej i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa wykonuje dyrektor sądu apelacyjnego. W zakresie tym podlega on bezpośrednio Ministrowi Sprawiedliwości, a dyrektorzy sądów okręgowych i rejonowych – dyrektorowi przełożonego sądu apelacyjnego⁴. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. w części 15/00 funkcjonowało łącznie 286 jednostek budżetowych, tj. 11 sądów apelacyjnych (SA), 45 sądów okręgowych (SO) i 230 sądów rejonowych (SR). Ponadto przy SA w Krakowie funkcjonowała instytucja gospodarki budżetowej – Centrum Zakupów dla Sądownictwa.

W ramach części 15/00 finansowane są – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – zadania dotyczące głównie sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne.

Kontrola została przeprowadzona w Ministerstwie Sprawiedliwości, czterech sądach apelacyjnych⁵, czterech sądach okręgowych⁶ i czterech sądach rejonowych⁷. Wykaz jednostek objętych kontrolą stanowi załącznik nr 6 do informacji.

Zakres kontroli obejmował:

- przeprowadzenie analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego,
- wykonanie wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji wydatków,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2015 oraz sprawozdań za IV kwartał 2015 r. w zakresie operacji finansowych,
- nadzór i kontrolę sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸ (dalej ufp).

Zrealizowane w 2015 r. w części 15/00 dochody wyniosły 2.257.612,9 tys. zł (tj. 0,8% ogółu dochodów budżetu państwa). W 2015 r. w części 15/00 zrealizowano wydatki w kwocie 6.562.700,0 tys. zł, z tego wydatki budżetu państwa w wysokości 6.556.218,4 tys. zł (tj. 2% ogółu wydatków budżetu państwa), a z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 6.481,6 tys. zł (tj. 0,01% ogółu wydatków zrealizowanych w budżecie środków europejskich). W kontrolowanych sądach w 2015 r.⁹ zostały

¹ Ustawa budżetowa na rok 2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. U. poz. 153, ze zm.).

² Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2009 r. w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz określenia ich dysponentów (Dz. U. z 2014 r. poz. 413, ze zm.).

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 133, ze zm.

⁴ Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1476, ze zm.).

⁵ Sądy Apelacyjne w: Katowicach, Gdańsku, Poznaniu i Krakowie.

⁶ Sądy Okręgowe w: Katowicach, Słupsku, Poznaniu i Tarnowie.

⁷ Sądy Rejonowe w: Słupsku, Brzesku, Katowice-Wschód w Katowicach oraz Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu.

⁸ Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.

⁹ W Ministerstwie Sprawiedliwości w 2015 r. nie były realizowane dochody i wydatki.

zrealizowane dochody w łącznej kwocie 176.727,9 tys. zł (tj. 7,8% dochodów w części 15/00) oraz wydatki w łącznej kwocie 628.832,9 tys. zł¹⁰ (tj. 9,6% wydatków zrealizowanych w części 15/00).

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹.

---

¹⁰ Z tego: wydatki budżetu państwa w wysokości 628.498,0 tys. zł, a z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 334,9 tys. zł.

¹¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096.

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna¹²

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2015 roku w części 15/00 – Sądy powszechne.

Na ocenę ogólną złożyły się oceny częściowe w badanych obszarach, obejmujących realizację planu dochodów i wydatków budżetu państwa, wydatków budżetu środków europejskich, sprawozdawczość oraz ocena nadzoru Ministra Sprawiedliwości i poszczególnych dyrektorów sądów apelacyjnych nad gospodarką finansową. Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 15/00 – Sądy powszechne przedstawiona została w załączniku nr 5 do niniejszej informacji.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację planu dochodów i wydatków budżetu państwa oraz wydatków budżetu środków europejskich w części 15/00. Dochody zostały zrealizowane w kwocie 2.257.612,9 tys. zł, tj. 106,0% planu. Osiągnięto je głównie z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych z tytułu postępowania sądowego, a także opłat za czynności egzekucyjne i za zabezpieczenie należności. Wyższa od planowanej realizacja wynikała głównie z uzyskania wyższych wpływów z różnych opłat (o 5,3%) oraz z grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (o 16,7%), tj. z tytułów trudnych do precyzyjnego zaplanowania. Wydatki zrealizowano w kwocie 6.562.700,0 tys. zł, tj. w 99,6% planu po zmianach, z tego wydatki budżetu państwa w wysokości 6.556.218,4 tys. zł (tj. 99,6% planu po zmianach), a wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 6.481,6 tys. zł (92,0% planu po zmianach). Poniesiono je głównie na realizację zadania 18.1. *Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne i wojskowe*. Z budżetu środków europejskich sfinansowano realizację trzech projektów w ramach Programu Operacyjnego pn. *Budowanie potencjału instytucjonalnego i współpraca w obszarze wymiaru sprawiedliwości/Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości*, finansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014. Badanie w kontrolowanych jednostkach (dysponentach III stopnia) 1,4% wydatków budżetu państwa (14,4% wydatków zrealizowanych w tych jednostkach) i 5,2% wydatków z budżetu środków europejskich zrealizowanych w części 15/00 wykazało, że wykorzystano je na zadania służące celom jednostek.

Dysponent główny i dyrektorzy SA prawidłowo sprawowali nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu w części 15/00, stosownie do przepisów art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych m.in. dokonując kwartalnych ocen przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie:

- nieterminowego regulowania zobowiązań w łącznej kwocie 40,7 tys. zł (SR Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, SR w Słupsku), co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych,
- wydatkowania ponad przyznany limit ustawowy środków na wynagrodzenia bezosobowe, niezwiązane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w łącznej kwocie 87,4 tys. zł (SO w Poznaniu).

Stwierdzone istotne nieprawidłowości w dwóch postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego (w SR w Słupsku) dotyczyły:

- nieokreślenia przez Dyrektora Sądu, pomimo obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³, trybu pracy oraz zakresu obowiązków

¹² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

¹³ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164.

komisji powołanych do przeprowadzenia dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (SR w Słupsku),

- niezgodnego z treścią art. 91 ust. 2a Prawa zamówień publicznych zatwierdzenia w specyfikacji istotnych warunków zamówienia kryterium ceny, jako jedynego kryterium oceny ofert oraz niezgodnego z warunkami określonymi w umowie dokonania odbioru końcowego robót i zapłaty, pomimo niewykonania przez wykonawcę wymaganego badania wody (SR w Słupsku).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa za 2015 r. w części 15/00 przez Ministra Sprawiedliwości oraz przez dyrektorów SA w Katowicach i Gdańsku, SO w Katowicach, Słupsku i Tarnowie oraz SR w Brzesku, Katowice-Wschód w Katowicach a także Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu. Ocena opisowa została sformułowana w przypadku wykonania budżetu państwa za 2015 r. przez dyrektorów SA w Poznaniu i Krakowie, SO w Poznaniu oraz SR w Słupsku.

2. Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia rocznych/łącznych sprawozdań za 2015 r. przez dysponenta części 15/00 – Sądy powszechne:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

a także sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2015 r.:

- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Dane wykazane w łącznych sprawozdaniach dysponenta części 15/00 są zgodne z kwotami wynikającymi ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów. Sprawozdania jednostkowe kontrolowanych dysponentów III stopnia sporządzone zostały zgodnie z danymi z ewidencji księgowej. Przyjęta koncepcja systemu kontroli zarządczej zapewniała w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym (poza jednym przypadkiem sprawozdania Rb-N za IV kwartał 2015 r. SR w Słupsku), zgodnie z przepisami rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁴.

W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2015 r. SR w Słupsku niezgodnie z § 13 ust. 2 pkt 5 instrukcji stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, wykazano informacje o należnościach w kwocie 7,9 tys. zł. Zaniżono o tę kwotę należności od przedsiębiorstw niefinansowych, zawyżając o nią jednocześnie należności od gospodarstw domowych.

¹⁴ Określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów: z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766) oraz z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 119, ze zm.).

3. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne skierowane do dyrektorów SA w Poznaniu i Krakowie, SO w Poznaniu, SR w Słupsku oraz Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu przedstawione zostały w rozdziale IV. Informacje dodatkowe.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 15/00 – Sądy powszechne

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r., kontrola dochodów budżetowych w części 15/00 – Sądy powszechne została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na rok 2015 dochody budżetu państwa w części 15/00 zostały zaplanowane w kwocie 2.129.163,0 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 2.257.612,9 tys. zł, tj. 106,0% kwoty planowanej. W porównaniu z 2014 r. były one wyższe o 42.359,7 tys. zł, tj. o 1,9%. Osiągnięto je w dziale 755 – *Wymiar sprawiedliwości*, rozdziale 75502 - *Jednostki sądownictwa powszechnego*, głównie z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych z tytułu postępowania sądowego, a także opłat za czynności egzekucyjne i za zabezpieczenie należności w kwocie 1.772.695,5 tys. zł (78,5% ogółu dochodów części) oraz z tytułu wymierzanych i pobieranych przez sądy grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych w kwocie 395.605,3 tys. zł (17,5% ogółu dochodów części). Wyższe o 6,0% od kwoty planowanej wykonanie dochodów wynikało głównie z uzyskania wyższych niż planowano wpływów z różnych opłat (o 5,3%) oraz wpływów z grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (o 16,7%), tj. z tytułów trudnych do precyzyjnego oszacowania.

Dane dotyczące dochodów budżetowych przedstawiono w załączniku nr 1 do informacji.

Na koniec 2015 r. w części 15/00 wystąpiły należności budżetowe pozostałe do zapłaty w kwocie 810.257,2 tys. zł, w tym zaległości stanowiły kwotę 613.425,6 tys. zł. W porównaniu do 2014 r. należności pozostałe do zapłaty ogółem były wyższe o 62.507,3 tys. zł (tj. o 8,4%), a zaległości wyższe o 34.612,7 tys. zł (tj. o 6,0%). Zaległości dotyczyły głównie grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (w kwocie 419.679,2 tys. zł, tj. 68,4% ogółu zaległości) oraz wpływów z opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych z tytułu postępowania sądowego (w kwocie 158.767,8 tys. zł, tj. 25,9% ogółu zaległości). Przyczyną wzrostu zaległości było głównie istotne zwiększenie wysokości przypisanych i skierowanych do wykonania należności, zarówno ze względu na zwiększenie liczby spraw rozpatrywanych przez sądy, jak również z uwagi na wzrost wysokości zasądzanych kwot, wzrost liczby spraw i kwot zasądzanych od obcokrajowców (wobec których ścigalność jest bardzo niska) oraz niska skuteczność egzekucji komorniczej.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na rok 2015¹⁵ wydatki budżetu państwa w części 15/00 zostały zaplanowane w wysokości 6.692.742,0 tys. zł. W trakcie roku, w efekcie:

- nowelizacji ustawy budżetowej¹⁶ (zmniejszenie o 59.040,0 tys. zł),
- zmniejszenia wydatków o wydatki zablokowane w celu utworzenia rezerwy celowej poz. 91 z przeznaczeniem na dotację celową dla Agencji Rezerw Materiałowych na realizację zadań związanych z rezerwami strategicznymi (o 55.647,7 tys. zł),
- przeniesienia wydatków z części 37 – Sprawiedliwość na realizację trzech projektów w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 (zwiększenie o 1.243,7 tys. zł),

¹⁵ Przed nowelizacją.

¹⁶ Ustawa z dnia 16 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2015 (Dz. U. poz. 2195).

wydatki w części 15/00 zostały zmniejszone per saldo o kwotę 113.444,0 tys. zł, tj. do wysokości 6.579.298,0 tys. zł. Zrealizowane w części 15/00 wydatki wyniosły 6.556.218,4 tys. zł, tj. 99,6% planu po zmianach. W porównaniu do 2014 r. były one wyższe o 165.221,6 tys. zł, tj. o 2,6%. Niższa realizacja planu wydatków wynikała głównie z mniejszych niż planowano¹⁷ wydatków na bezpłatną pomoc prawną udzielaną z urzędu, niepełnego wykonania wydatków na wypłaty świadczeń pieniężnych dla sędziów w stanie spoczynku (w związku z przejściem w stan spoczynku mniejszej liczby uprawnionych sędziów) oraz uposażeń rodzinnych, a także niepełnej realizacji wydatków na odszkodowania wypłacane przez Skarb Państwa na rzecz osób fizycznych (z uwagi na odwołania od wyroków oraz zasądzenie przez sądy niższych kwot odszkodowań - różniących się od kwot wnioskowanych). Z uwagi na powyższe dysponent części dokonał (w listopadzie i grudniu 2015 r.) blokady planowanych wydatków budżetowych na łączną kwotę 126.377,9 tys. zł.

W strukturze zrealizowanych w 2015 r. wydatków dominujący udział (95,3% wydatków ogółem w części) miały wydatki w dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości (6.249.933,5 tys. zł). Poniesione zostały głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (4.007.952,7 tys. zł), zakupy materiałów i usług (820.955,1 tys. zł), koszty postępowań sądowych (437.544,4 tys. zł) oraz wydatki majątkowe (360.541,5 tys. zł).

Według grup ekonomicznych, w strukturze zrealizowanych wydatków w części 15/00 największy udział miały wydatki bieżące jednostek budżetowych (87,8%), świadczenia na rzecz osób fizycznych (6,7%) i wydatki majątkowe (5,5%).

Wydatki w poszczególnych podziałkach klasyfikacji budżetowej w części 15/00 nie zostały przekroczone – poza przypadkiem przekroczenia planu wydatków majątkowych na inwestycje opisanym w części niniejszej informacji dotyczącej realizacji wydatków majątkowych.

Dane dotyczące wydatków budżetu państwa przedstawiono w załączniku nr 2 do informacji.

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2015 r. wyniosły 438.076,7 tys. zł, tj. 99,3% planu po zmianach i w porównaniu do 2014 r. były wyższe o 5,9 %, tj. o 24.244,2 tys. zł. Poniesiono je głównie na uposażenia sędziów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne (254.994,8 tys. zł) oraz na wydatki związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi, takie jak np. ryczałty wypłacane kuratorom społecznym i zawodowym, rekompensaty dla ławników, zwroty kosztów przejazdów, diet czy noclegów dla ławników, biegłych i świadków (176.336,3 tys. zł). Wyższa niż w 2014 r. realizacja wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych wynikała głównie z tytułu podwyższenia kwoty bazowej przeciętnego wynagrodzenia, a tym samym wzrostu uposażeń sędziów w związku z waloryzacją ich wynagrodzeń oraz większej liczby osób pobierających uposażenia (o 140 osób).

W 2015 r. w części 15/00 uposażenie dla sędziego w stanie spoczynku wypłacono 2.051 osobom (w 2014 r. – 1.978 osobom), a uposażenie rodzinne 579 osobom (w 2014 r. – 512 osobom).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w 2015 r. wyniosły 5.757.600,2 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2014 r. o 166.639,5 tys. zł, tj. o 3,0%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (w kwocie 4.050.577,2 tys. zł, tj. 70,4%) stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz zakupy towarów i usług (826.717,4 tys. zł, tj. 14,4%).

Przeciętne zatrudnienie w 2015 r. w części 15/00 wyniosło 50.842 osoby (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) i w porównaniu do 2014 r. było wyższe o 182 osoby. Największe różnice wystąpiły w grupie asystentów sędziów oraz sędziów.

Wynikało to głównie z przekazania prezesom i dyrektorom sądów apelacyjnych kompetencji do przekształcania zwalnianych etatów urzędników sądowych w etaty asystentów sędziów¹⁸ oraz z procedur naboru na wolne stanowiska w poszczególnych grupach zatrudnienia¹⁹. Według sprawozdania Rb-70

¹⁷ W związku z wejściem w życie od dnia 1 lipca 2015 r. ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247, ze zm.) rozszerzającej pomoc prawną udzielaną z urzędu.

¹⁸ Zalecenia i wytyczne Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2013 r. i z dnia 7 lutego 2014 r.

¹⁹ Obsadzenie w 2015 r. stanowisk, na które nabór rozpoczął się w 2014 r.

wydatki na wynagrodzenia wyniosły 3.643.382,2 tys. zł (99,9% planu po zmianach) i w porównaniu do 2014 r. wzrosły o 91.387,6 tys. zł (tj. o 2,6%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2015 r. wyniosło 5.972 zł i w porównaniu z 2014 r. było wyższe o 129 zł (tj. 2,2%). Wynikało to głównie ze wzrostu przeciętnego wynagrodzenia referendarzy sądowych o 5% oraz sędziów o 3,7% - w związku z ustawową waloryzacją podstawy obliczania ich wynagrodzeń zasadniczych, uzyskiwaniem kolejnych stawek wynagrodzenia zasadniczego przez sędziów oraz obligatoryjnymi zmianami stawek awansowych referendarzy sądowych.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w 2015 r. przedstawiono w załączniku nr 3 do informacji.

Zrealizowane w 2015 r. w części 15/00 wydatki na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 221.060,8 tys. zł (w tym 206.073,8 tys. zł stanowiły wydatki nielimitowane związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi), co stanowiło 99,6% planu po zmianach. Wysokość wynagrodzeń bezosobowych w 2015 r. była wyższa o 10.297,2 tys. zł (tj. o 4,9%) od wydatków na wynagrodzenia bezosobowe w 2014 r. Wynikało to głównie ze wzrostu wynagrodzeń bezosobowych związanych z prowadzeniem postępowań sądowych, w tym głównie wydatków na wynagrodzenia wypłacane biegłym oraz tłumaczom przysięgłym.

Wydatki majątkowe w 2015 r. zrealizowano w wysokości 360.541,5 tys. zł, tj. 99,3% planu po zmianach i w porównaniu do 2014 r. były one niższe o 25.662,2 tys. zł, tj. o 6,6%. Poniesiono je głównie na realizację 28 zadań inwestycyjnych, polegających m.in. na budowie i modernizacji siedzib sądów (212.451,6 tys. zł) oraz na zakupy inwestycyjne (148.089,9 tys. zł²⁰), dotyczące głównie informatyzacji (72.567,0 tys. zł), nieruchomości (29.494,0 tys. zł) oraz urządzeń i systemów zabezpieczająco-ochronnych (10.322 tys. zł). W wyniku zakończonych w 2015 r. sześciu zadań inwestycyjnych uzyskano przyrost 31.811 m² powierzchni oraz zmodernizowano 9.014 m² powierzchni istniejącej bazy lokalowej jednostek sądownictwa. Pozostałe 22 zadania inwestycyjne planowane są do zakończenia w/i po 2016 r.

Plan wydatków majątkowych na inwestycje (w § 6050) w części 15/00 został przekroczony o 137,9 tys. zł. Wpływ na to miało przekroczenie planu wydatków majątkowych w apelacji poznańskiej przy realizacji inwestycji dotyczącej przebudowy budynku dla Sądu Rejonowego w Żarach. Przekroczenie planu spowodowane było błędem rachunkowym pracownika Oddziału Finansowego Sądu Okręgowego w Zielonej Górze popełnionym w grudniu 2015 r. przy określaniu planowanej wysokości realizacji wydatków do końca 2015 r. Dyrektor SO w Zielonej Górze skierował w tej sprawie do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

Badanie próby wydatków w kontrolowanych sądach na łączną kwotę 90.742,7 tys. zł (tj. 1,4% wszystkich poniesionych wydatków w części 15/00 oraz 14,4% wydatków zrealizowanych w tych jednostkach) wykazało, że poza niżej wymienionymi przypadkami, zrealizowano je zgodnie z obowiązującymi przepisami, gospodarnie, celowo i oszczędnie. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. na zakupy materiałów i usług niezbędnych do funkcjonowania jednostek oraz zakupy inwestycyjne, zapewniające głównie bieżące utrzymanie i rozwój infrastruktury informatycznej.

W SR Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu oraz SR w Słupsku stwierdzono nieprawidłowości polegające na nieterminowym regulowaniu zobowiązań w łącznej kwocie 40,7 tys. zł, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. W SR Poznań-Nowe Miasto i Wilda stwierdzono w dwóch przypadkach opóźnienia w regulowaniu zobowiązań z tytułu wynagrodzeń dla biegłych w postępowaniu sądowym w łącznej kwocie 5,4 tys. zł. Wynagrodzenia dla biegłych zostały wypłacone od kilku do kilkunastu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia, co było

²⁰ W tym 989,9 tys. zł wydatki majątkowe na współfinansowanie projektu realizowanego w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014 pn. *Poprawa zdolności administracyjnych sądów, w tym systemów informatycznych*.

niezgodne z art. 93 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych²¹. W SR w Słupsku w 12 przypadkach stwierdzono uregulowanie zobowiązań w łącznej kwocie 35,3 tys. zł po upływie terminu płatności (z opóźnieniem od 1 do 87 dni).

W SO w Poznaniu stwierdzono wydatkowanie ponad przyznany limit ustawowy, środków na wynagrodzenia bezosobowe, niezwiązane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w łącznej kwocie 87,4 tys. zł. Środki te zostały zakwalifikowane jako wynagrodzenia bezosobowe związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi, pomimo, że nie spełniały one przesłanki z art. 16 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej²², tj. nie miały związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi. Podstawą ich wypłaty były umowy, których przedmiotem było wykonanie prac związanych z bieżącym funkcjonowaniem SO w Poznaniu²³.

W konsekwencji powyższego wykazano w informacji o wysokości wykorzystanego limitu na wynagrodzenia bezosobowe (przekazanej do SA w Poznaniu) zaniżoną kwotę wynagrodzeń limitowanych, tj. niezwiązanych z prowadzonymi postępowaniami sądowymi. Wykazano kwotę 180,9 tys. zł (limit był określony na 181,0 tys. zł), zamiast 268,4 tys. zł.

Kontrola 39 postępowań o udzielenie zamówień publicznych²⁴, o łącznej wartości 22.799,0 tys. zł, w wyniku których zrealizowano w 2015 r. wydatki w kwocie 17.993,4 tys. zł wykazała, że poza dwoma postępowaniami w SR w Słupsku o łącznej wartości 742,6 tys. zł, przeprowadzono je zgodnie z procedurami określonymi w ustawie Prawo zamówień publicznych i rzetelnie udokumentowano.

Stwierdzone w SR w Słupsku nieprawidłowości dotyczyły głównie:

- nieokreślenia przez Dyrektora Sądu, pomimo obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków dwóch komisji powołanych do przeprowadzenia dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, tj. na remont sanitariatów wraz z wydzieleniem toalety dla niepełnosprawnych w budynku SR w Słupsku oraz na świadczenie usługi ochrony osób i mienia w SR w Słupsku i w Wydziałach Zamiejscowych w Miastku,
- niezgodnego z treścią art. 91 ust. 2a Prawa zamówień publicznych zatwierdzenia w specyfikacji istotnych warunków zamówienia kryterium ceny, jako jedyne kryterium oceny ofert oraz niezgodnego z warunkami określonymi w umowie dokonania odbioru końcowego robót i zapłaty, pomimo niewykonania przez wykonawcę wymaganego badania wody.

Dotyczyło to zamówienia o wartości 347,6 tys. zł na remont sanitariatów wraz z wydzieleniem toalety dla niepełnosprawnych w budynku SR w Słupsku (wydatki poniesione z tego tytułu w 2015 r. – 332,6 tys. zł). Remont zakładał kompleksową przebudowę łazienek łącznie z wydzieleniem toalet dla niepełnosprawnych. W jego zakresie przewidziano w szczególności: wymurowanie nowego układu ścianek działowych, obudowę z płyt gipsowych, obłożenie ścian płytkami glazurowanymi, wykonanie podwieszanych sufitów, nałożenie gładzi gipsowych, malowanie ścian i sufitów farbami lateksowymi, wklejenie lusterek, osadzenie drewnianych ościeży drzwiowych, montaż misek ustępowych, umywalk i suszarek, wykonanie instalacji wodociągowych i elektrycznych. Przepis art. 91 ust. 2a Prawa zamówień publicznych wprowadza warunek stosowania kryterium cenowego ograniczając go do prostych, nieskomplikowanych zamówień na roboty budowlane – natomiast zamówienie objęte badaniem było złożone. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r.

²¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1025, ze zm.

²² Dz. U. poz. 1877, ze zm.

²³ Tj. m.in. rozmieszczenie sprzętu komputerowego w pokojach SO w Poznaniu, przeprowadzenie szkoleń z modułów SAP – Zintegrowanego Systemu Rachunkowości i Kadr, wykonanie zestawu prezentacji multimedialnych dotyczących siedziby SO w Poznaniu, oznakowanie składników majątkowych i przypisanie ich do pomieszczeń w nowej siedzibie oraz pogrupowanie telefonów w systemie.

²⁴ Z tego 26 przetargów nieograniczonych, pięć w trybie z wolnej ręki oraz osiem w trybie zapytania o cenę.

o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych²⁵, stanowi to naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

W odniesieniu do tego samego postępowania stwierdzono również niezgodne z warunkami określonymi w umowie dokonanie w dniu 30 grudnia 2015 r. odbioru końcowego robót i zapłaty, pomimo niewykonania przez wykonawcę wymaganego badania wody do spożycia. Zgodnie z § 8 ust. 7 lit c umowy, wykonawca, przed zgłoszeniem do odbioru końcowego, miał obowiązek wykonania przewidzianych w przepisach prób i sprawdzeń oraz skompletować i dostarczyć zamawiającemu dokumenty stwierdzające prawidłowe wykonanie przedmiotu umowy, w szczególności protokoły badań i sprawdzeń. Zgodnie z projektem budowlano-wykonawczym wewnętrznych instalacji sanitarnych, będącym załącznikiem do specyfikacji istotnych warunków zamówienia, na konsumpcję wody można było zezwolić dopiero po otrzymaniu pozytywnego wyniku badania wody przeprowadzonego przez Terenową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną (w tym przypadku Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Słupsku). Badanie takie wykonano w dniu 13 stycznia 2016 r., a jego pozytywny wynik odebrano w dniu 15 stycznia 2016 r., tj. po upływie 14 dni od daty odbioru końcowego robót.

Ponadto w SA w Poznaniu stwierdzono naruszenia wewnętrznych procedur²⁶ w ramach przeprowadzenia dwóch postępowań o zamówienie publiczne o wartości poniżej 30 tys. euro²⁷ poprzez nieprzeprowadzenie rozeznania rynku. Wydatki poniesione w 2015 r. przez SA w Poznaniu na realizację wskazanych postępowań wyniosły łącznie 118,6 tys. zł.

W SA w Krakowie stwierdzono ponadto nieprawidłowość dotyczącą nieokreślenia w zarządzeniu wewnętrznym „Procedura udzielania zamówień publicznych w Sądzie Apelacyjnym” trybu postępowania oraz sposobu dokumentowania czynności wyboru wykonawców, co miało wpływ na rzetelność udokumentowania prowadzonych postępowań. W procedurach tych określono również wymóg zawierania umów w formie pisemnej przy ich wartości dopiero powyżej 60 tys. zł, co ogranicza zabezpieczenie interesów Sądu przy zamówieniach o niższej wartości.

W SA w Krakowie kontrola wykazała również:

- niedołożenie należytej staranności i troski przy wydatkowaniu środków z tytułu umowy w sprawie dystrybucji znaków opłaty sądowej, biernie akceptując warunki przyjęte kilkanaście lat temu; mimo znacznych kwot wydatkowanych na ten cel (w 2015 r. – 9.119,1 tys. zł) nie podjęto działań celem rozeznania rynku i ewentualnej renegocjacji warunków umowy w tym zakresie, co mogłoby skutkować obniżką kosztów,
- niedołożenie należytej staranności w związku z zawarciem i realizacją umów w zakresie *nadzoru nad realizacją umów w zakresie monitorowania sądowego systemu zamówień* – w umowie z 2 kwietnia 2012 r. nie wskazano zakresu i przedmiotu zadań, a w kolejnej umowie z 1 lipca 2015 r. zakres ten określono zbyt ogólnie. W konsekwencji spowodowało to brak możliwości rzetelnego rozliczenia poniesionych wydatków.

Zobowiązania w części 15/00 budżetu państwa na koniec 2015 r. wyniosły 358.434,0 tys. zł i były wyższe o 4,0% niż kwota zobowiązań na koniec 2014 r. Główną pozycję (295.587,0 tys. zł, tj. 82,5% ogółu zobowiązań) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń oraz z tytułu kosztów postępowania sądowego (21.968,3 tys. zł, tj. 6,1% ogółu zobowiązań). Zobowiązania wymagalne na koniec 2015 r. wyniosły 3.097,0 tys. zł i były wyższe

²⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 168.

²⁶ „Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Sądzie” wprowadzonego Zarządzeniem nr 4/15/ZP Dyrektora Sądu Apelacyjnego z dnia 9 marca 2015 r.

²⁷ Zamówienie na świadczenie usług hotelarskich i gastronomicznych na potrzeby organizacji spotkań z okazji jubileuszu Sądu oraz usług hotelarskich i restauracyjnych na potrzeby organizacji III Kongresu Prawników Wielkopolski.

o 50,6% niż kwota zobowiązań wymagalnych na koniec 2014 r.²⁸ Dotyczyły one głównie kosztów postępowania sądowego (1.415,7 tys. zł), zasądzonych przez sądy odszkodowań na rzecz osób fizycznych, które stają się wymagalne w dacie uprawomocnienia się wyroków (1.115,2 tys. zł) oraz wynagrodzeń bezosobowych związanych z postępowaniami sądowymi (470,4 tys. zł). Wpływ na wystąpienie na koniec 2015 r. zobowiązań wymagalnych miała głównie procedura regulująca wypłatę przez sądy odszkodowań osobom uprawnionym²⁹, brak oświadczeń podatkowych wnioskodawców i informacji o sposobie odbioru kwot należnych oraz niezgłaszanie się osób uprawnionych do odbioru odszkodowania, a także uprawomocnienie się postanowień sądu oraz wpłynięcie do księgowości postanowień o wypłacie w terminie uniemożliwiającym wypłatę jeszcze w 2015 r. (w zakresie kosztów postępowania sądowego oraz wynagrodzeń bezosobowych).

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na 2015 r. nie planowano w części 15/00 wydatków z budżetu środków europejskich. W trakcie roku Minister Finansów zwiększył plan wydatków w tym zakresie o kwotę 7.045,3 tys. zł, poprzez przeniesienie wydatków z części 37 – *Sprawiedliwość*, w celu zapewnienia środków na realizację trzech projektów w ramach Programu Operacyjnego pn. *Budowanie potencjału instytucjonalnego i współpraca w obszarze wymiaru sprawiedliwości/Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości* (finansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014), tj. projektu pn. *Wzmocnienie pozycji pokrzywdzonych przestępstwem i wsparcie świadków w postępowaniu karnym* (569,5 tys. zł), *Poprawa zdolności administracyjnych sądów, w tym systemów informatycznych* (6.082,2 tys. zł) oraz *Informatyczne centra archiwalne dla sądów powszechnych – system zarządzania aktami sądowymi* (393,6 tys. zł).

Wydatki budżetu środków europejskich w części 15/00 w 2015 r. – poniesione w sześciu apelacjach na sfinansowanie trzech ww. projektów³⁰ – wyniosły 6.481,6 tys. zł, tj. 92% planu po zmianach³¹.

Dane o wydatkach budżetu środków europejskich przedstawiono w załączniku nr 4 do informacji.

W dwóch kontrolowanych sądach apelacyjnych, w których były realizowane wydatki z budżetu środków europejskich, przeprowadzono badanie wydatków w łącznej kwocie 334,9 tys. zł³², tj. 5,2% ogółu wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych w części 15/00. W wyniku kontroli stwierdzono, że wydatki zostały zrealizowane zgodnie z przeznaczeniem i postanowieniami zawartych z Ministrem Sprawiedliwości porozumień. Nie stwierdzono przypadków opóźnień w dokonywaniu płatności.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W budżecie części 15/00 realizowano w 2015 r. trzy zadania w ramach dwóch funkcji państwa, tj. 18 – *Sprawiedliwość* i 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*. Największe wydatki poniesiono na zadanie 18.1. *Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne*

²⁸ Zobowiązania wymagalne wystąpiły na koniec 2015 r. w czterech apelacjach, tj.: w apelacji poznańskiej (1.597,1 tys. zł – 51,6% ogółu zobowiązań wymagalnych w części 15/00), warszawskiej (765,6 tys. zł – 24,7% ogółu zobowiązań wymagalnych), białostockiej (618,6 tys. zł – 20,0% ogółu zobowiązań wymagalnych) i lubelskiej (115,7 tys. zł – 3,7% ogółu zobowiązań wymagalnych).

²⁹ Obieg dokumentów i terminy wynikające z obowiązujących uregulowań, tj. ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.), ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 259), a także od 8 lipca 2015 r. (obowiązującego do dnia 31 grudnia 2015 r.) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 925). Dotyczyły to wyroków będących podstawą do wypłaty odszkodowania, które uprawomocniły się w miesiącu grudniu 2015 r.

³⁰ W apelacji: warszawskiej, gdańskiej, poznańskiej, wrocławskiej, rzeszowskiej i lubelskiej – z tym, że wydatki na projekt pn. *Wzmocnienie pozycji pokrzywdzonych przestępstwem i wsparcie świadków w postępowaniu karnym* zostały poniesione we wszystkich ww. sześciu apelacjach, natomiast wydatki na dwa pozostałe projekty były poniesione w apelacji wrocławskiej (projekty te były realizowane przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu).

³¹ W 2014 r. w części 15/00 nie były ponoszone wydatki z budżetu środków europejskich.

³² Poniesionych na utworzenie w 12 sądach rejonowych przyjaznych pokoi przesłuchań – w związku z realizacją projektu pn. *Wzmocnienie pozycji pokrzywdzonych przestępstwem i wsparcie świadków w postępowaniu karnym*.

i wojskowe, na realizację którego w 2015 r. wydatkowano łącznie 5.593.122,9 tys. zł (z tego 5.592.691,1 tys. zł z budżetu państwa i 431,8 tys. zł z budżetu środków europejskich), co stanowiło 99,8% planu po zmianach i 85,2% ogółu wydatków zrealizowanych w części 15/00 w 2015 r. W porównaniu do 2014 r. wydatki na realizację tego zadania były niższe o 565.170,2 tys. zł, tj. o 9,2%³³. Celem tego zadania było zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu. Do pomiaru stopnia jego realizacji przyjęto miernik *pn. wskaźnik opanowania wpływu spraw (ogółem)*, stanowiący stosunek liczby wszystkich spraw załatwionych w danym okresie sprawozdawczym do liczby wszystkich spraw, które wpłynęły w danym okresie. Wartość miernika zaplanowano w wysokości 98,7%, a wykonano na poziomie 99,6% (w 2014 r. – 101,4%). Wpływ na wyższą od planowanej realizację wielkości miernika miał głównie wzrost w stosunku do roku 2014 o 1,7% liczby spraw załatwionych. Niższa niż w 2014 r. realizacja wielkości miernika spowodowana była wzrostem w 2015 r. o 3,5% liczby spraw, które wpłynęły do sądów powszechnych (w 2015 r. – 15.156,1 tys. spraw, w 2014 r. – 14.649,5 tys. spraw).

Realizując to zadanie w 2015 r. załatwionych zostało przez sądy powszechne ogółem 15.101,5 tys. spraw, tj. o 252,5 tys. spraw więcej niż w 2014 r. Osiągnięcie wartości *wskaźnika opanowania wpływu spraw (ogółem)* w 2015 r. na poziomie 99,6% (tj. blisko 100%) wskazuje na nieznaczne zwiększenie się (o 2,4%) pozostałości (liczby spraw niezadowolonych). Pozostałości na koniec 2015 r. wynosiły 2.299,5 tys. spraw, tj. o 54,7 tys. spraw więcej niż na koniec 2014 r. Biorąc pod uwagę wartości *wskaźnika opanowania wpływu spraw (ogółem)* w 2015 r. w poszczególnych apelacjach, to tylko w dwóch apelacjach przekroczył on 100%, tj. w katowickiej (100,74%) i szczecińskiej (100,22%). W pozostałych dziewięciu apelacjach kształtował się on na poziomie od 96,87 (w apelacji rzeszowskiej) do 99,83 (w apelacji warszawskiej)³⁴. Z przeprowadzonej analizy wynika, że w stosunku do 2014 r. wzrósł odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji, w których czas trwania postępowania przekraczał 12 miesięcy (z 5,4 w 2014 r. do 5,8 w 2015 r.), poprawie uległ średni czas trwania (dotychczas: sprawność) postępowań sądowych według głównych kategorii spraw w I instancji – z 4,6 miesiąca w 2014 r. do 4,2 miesiąca w 2015 r. oraz na niezmiennym poziomie (1,8 miesiąca) pozostał średni czas rozpatrywania spraw (ogółem)³⁵.

Badanie sześciu pozycji budżetu w układzie zadaniowym (tj. działania: 18.1.1.1 Sprawy karne, 18.1.2.3 Sprawy gospodarcze, 18.1.2.4 Sprawy cywilne, 18.1.3.1 Wykonywanie orzeczeń sądu przez kuratorską służbę sądową, 18.1.5.3 Zarządzanie zasobami kadrowymi i 18.1.5.4 Działalność inwestycyjna) wykazało, że monitorowanie wartości ich mierników prowadzone było na podstawie rzetelnych źródeł danych wynikających przede wszystkim z danych zawartych w systemie statystycznym resortu sprawiedliwości³⁶, danych kadrowych z sądów oraz z informacji odnośnie stopnia realizacji inwestycji. W trakcie roku nie były dokonywane aktualizacje wartości mierników realizacji działań w związku ze zmianami planu finansowego na rok 2015, bowiem zmiany te nie miały bezpośredniego wpływu na wartości mierników (zarówno ze względu na charakterystykę przedmiotowych mierników, jak i relatywnie niewielkie zmiany w wysokości planu).

Minister Sprawiedliwości, stosownie do postanowień art. 175 ustawy o finansach publicznych, prowadził nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu w części 15/00 m.in. dokonując kwartalnych analiz i ocen przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych (w tym należności sądowych i zaległości budżetowych oraz zobowiązań), a także zatrudnienia. Monitorował również realizację planów wydatków w układzie zadaniowym na podstawie kwartalnych informacji w tym zakresie przedstawianych przez dyrektorów sądów apelacyjnych, sporządzających informacje zbiorcze za poszczególne apelacje.

³³ Wydatki są nieporównywalne z uwagi na zmianę katalogu budżetu zadaniowego w części 15/00 w 2015 r. W 2014 r. w funkcji 18 wyodrębnione było tylko zadanie 18.1., a w 2015 r. były dwa zadania 18.1. i 18.6, na które rozkładały się wydatki.

³⁴ Porównanie apelacji zostało dokonane na podstawie danych z wyłączeniem VI Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego Lublin-Zachód (e-Sąd).

³⁵ Liczony jako wskaźnik pozostałości, tj. stosunek liczby spraw niezadowolonych i liczby spraw wpływających średnio w ciągu jednego miesiąca.

³⁶ Na podstawie sprawozdań statystycznych przekazywanych przez sądy.

Informacje te, dla zachowania porównywalności oraz zapewnienia integralności danych w całym roku budżetowym, sporządzane były według szablonu formularza sprawozdawczego Rb-BZ1. Powyższe informacje obejmują zarówno część wydatkową, jak i efektywnościową budżetu zadaniowego, z tym że część wydatkowa opracowywana jest bez wyjątków w cyklu kwartalnym, natomiast wartości mierników monitorowane są (w zależności od rodzaju miernika) w cyklu kwartalnym, półrocznym lub rocznym. Powyższe analizy były wykorzystywane m.in. przy podejmowaniu decyzji o zmianach w planie finansowym. W ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono kontrole w ośmiu jednostkach sądownictwa powszechnego (tj. w jednym sądzie okręgowym i siedmiu sądach rejonowych). Kontrole te m.in. dotyczyły prawidłowości prowadzenia gospodarki finansowej przez te jednostki, w tym m.in. wykonania planu dochodów i windykacji należności, realizacji planu wydatków budżetowych – w tym przyznawania i wypłaty wynagrodzeń. W wyniku ww. kontroli formułowane były odpowiednie wnioski i zalecenia pokontrolne, a po czterech kontrolach zostały złożone do właściwego rzeczownika dyscypliny finansów publicznych odpowiednie zawiadomienia o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Przeprowadzono również 25 wizytacji inwestycji realizowanych przez podległych dysponentów. W jednym przypadku zostały stwierdzone nieprawidłowości w prowadzeniu zadania inwestycyjnego i Minister Sprawiedliwości podjął działania w celu ich usunięcia.

Wyniki kontroli w zakresie realizacji, przez dyrektorów czterech kontrolowanych sądów apelacyjnych, nadzoru nad wykonaniem budżetu w częściach odpowiadających obszarom apelacji katowickiej, gdańskiej, poznańskiej i krakowskiej nie wykazały nieprawidłowości.

3. Sprawozdania

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne/łączne sprawozdania za 2015 r. sporządzone przez dysponenta części 15/00 – Sądy powszechne:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

a także sprawozdania z operacji finansowych za IV kwartał 2015 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Dysponent części 15/00 sporządził je prawidłowo, na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach podległych dysponentów, które otrzymał w terminach określonych w obowiązujących przepisach. Również terminowo i w zgodnych z wyżej wymienionymi przepisami formach przekazywał łączne sprawozdania budżetowe do właściwych odbiorców.

Prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych, NIK sprawdziła w zakresie sprawozdań sporządzonych przez kontrolowanych dysponentów III stopnia. Sprawozdania te zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym i przekazane dysponentowi głównemu terminowo. Dane wykazane w powyższych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych. Przyjęta koncepcja systemu kontroli zarządczej zapewniała w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

Stwierdzona nieprawidłowość w sprawozdaniu jednostkowym RB-N za IV kwartał 2015 r. SR w Słupsku polegała na zaniżeniu o kwotę 7,9 tys. zł należności wykazanych w kolumnie 12 „Przedsiębiorstwa niefinansowe” tego sprawozdania, z czego należności wymagalnych (w wierszu N4.2) o kwotę

1,1 tys. zł z tytułu należności od dwóch zagranicznych podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną i należności niewymagalnych (w wierszu N5.3) o kwotę 6,8 tys. zł z tytułu należności od 11 krajowych podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną. Jednocześnie o kwoty te zostały zawyżone odpowiednio należności w kolumnie 13 „Gospodarstwa domowe”. Było to niezgodne z § 13 ust. 2 pkt 5 instrukcji stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych. Wynikało to (w zakresie należności niewymagalnych od krajowych podmiotów gospodarczych) z przyjętej w tym sądzie praktyki, a odnośnie należności wymagalnych od podmiotów zagranicznych z niepozyskania danych w tym zakresie z Sekcji Windykacji Sądu.

IV. Informacje dodatkowe

Wystąpienia pokontrolne

Wystąpienia pokontrolne skierowano do Ministra Sprawiedliwości oraz dyrektorów sądów: apelacyjnych, okręgowych i rejonowych.

Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości NIK nie formułowała wniosków pokontrolnych w wystąpieniach skierowanych do Ministra Sprawiedliwości oraz dyrektorów SA w Katowicach i Gdańsku, SO w Katowicach, Słupsku i Tarnowie oraz SR w Brzesku i Katowice-Wschód w Katowicach. W wystąpieniach skierowanych do dyrektorów pozostałych sądów NIK sformułowała wnioski pokontrolne, dotyczące głównie:

- zapewnienia właściwego nadzoru nad obiegiem dokumentów dotyczących rozliczeń z biegłymi w postępowaniu sądowym (SR Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu),
- podjęcia działań organizacyjnych mających na celu zapewnienie terminowości w regulowaniu zobowiązań (SR w Słupsku),
- opracowania procedur pozyskiwania danych wykorzystywanych do sporządzania sprawozdania Rb-N oraz poprawnego wykazywania w tym sprawozdaniu informacji o kwotach należności od krajowych i zagranicznych podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną (SR w Słupsku),
- zapewnienia przeprowadzania rozeznania rynku we wszystkich wymagających tego przypadkach zamówień oraz rzetelne dokumentowanie zaistnienia przesłanek do odstąpienia od takiego rozeznania (SA w Poznaniu),
- dokonywania wydatków na wynagrodzenia bezosobowe niezwiązane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi do wysokości przyznanego limitu (SO w Poznaniu),
- pisemnego określania trybu pracy oraz zakresu obowiązków komisji powołanych do przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych (SR w Słupsku),
- przestrzegania wymogów art. 91 ust. 2a Prawa zamówień publicznych w zakresie stosowania kryteriów oceny ofert (SR w Słupsku),
- dokonywania odbioru robót budowlanych i zapłaty za wykonane roboty, zgodnie z postanowieniami zawartych umów (SR w Słupsku),
- uzupełnienia „Procedury udzielania zamówień publicznych w Sądzie Apelacyjnym” poprzez wskazanie trybu postępowania oraz sposobu dokumentowania czynności podejmowanych przy wyborze wykonawców (SA w Krakowie),
- dokonania analizy i rozeznania rynku pod kątem możliwości obniżenia kosztów dystrybucji znaków opłaty sądowej (SA w Krakowie),
- szczegółowego określenia zakresu i przedmiotu umowy w sprawie nadzoru nad realizacją umów dot. monitorowania sądowego systemu zamówień z 1 lipca 2015 r., umożliwiającego jej rzetelne rozliczenie (SA w Krakowie).

Do wystąpień pokontrolnych skierowanych do Dyrektora SO w Poznaniu i SA w Poznaniu złożone zostały zastrzeżenia, które zostały rozpatrzone w następujący sposób:

- Uchwałą z dnia 10 maja 2016 r. zgłoszone przez Dyrektora Sądu Okręgowego w Poznaniu zastrzeżenia dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości oraz sformułowanej uwagi, w tym oceny NIK odnoszącej się do wydatkowania środków na wynagrodzenia bezosobowe, niezwiązane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi, ponad przyznany limit ustawowy, Komisja Rozstrzygająca oddaliła w całości,

- Uchwałą z dnia 6 maja 2016 r. zgłoszone przez Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zastrzeżenie dotyczące oceny NIK odnoszącej się do nieuprawnionego wprowadzania w planach finansowych sądów okręgowych apelacji poznańskiej oraz Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zmian w zakresie wydatków majątkowych, Komisja Rozstrzygająca uwzględniła w części.

W odpowiedzi na pozostałe wystąpienia pokontrolne, kierownicy kontrolowanych jednostek, w stosunku do których sformułowano wnioski pokontrolne, poinformowali NIK o sposobie ich wdrożenia.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe w części 15/00 – Sądy powszechne

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 15/00 – Sądy powszechne, z tego:		2.215.253,2	2.129.163,0	2.257.612,9	101,9	106,0
1.	Dział 755 Wymiar sprawiedliwości	2.215.253,2	2.129.163,0	2.257.612,9	101,9	106,0
1.1.	Rozdział 75502 Jednostki sądownictwa powszechnego	2.215.253,2	2.129.163,0	2.257.612,9	101,9	106,0
1.1.1.	§ 0570 – Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	360.011,5	338.927,0	395.605,3	109,9	116,7
1.1.2.	§ 0580 – Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	4.017,0	398,0	1.525,8	38,0	383,4
1.1.3.	§ 0690 – Wpływy z różnych opłat	1.737.805,2	1.683.064,0	1.772.695,5	102,0	105,3
1.1.4.	§ 0700 – Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	23.313,3	22.850,0	21.875,0	93,8	95,7
1.1.5.	§ 0750 – Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	3.748,3	3.364,0	3.792,1	101,2	112,7
1.1.6.	§ 0830 – Wpływy z usług	52.277,6	60.712,0	39.267,2	75,1	64,7
1.1.7.	§ 0870 – Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	273,4	54,0	268,8	98,3	497,8
1.1.8.	§ 0920 – Pozostałe odsetki	7.184,8	5.431,0	4.154,6	57,8	76,5
1.1.9.	§ 0970 – Wpływy z różnych dochodów	26.622,1	14.363,0	18.428,6	69,2	128,3

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa z 15 stycznia 2015 r.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w części 15/00 – Sądy powszechne

L.p.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa budżetowa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 15/00 – Sądy powszechne, z tego:		6.390.996,8	6.633.702,0	6.579.298,0	6.556.218,4	102,6	98,8	99,6
1.	Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	232.703,7	262.222,0	257.401,2	254.994,8	109,6	97,2	99,1
1.1.	Rozdział 75312 – Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne, z tego:	232.703,7	262.222,0	257.401,2	254.994,8	109,6	97,2	99,1
1.1.1.	§ 3110 – Świadczenia społeczne	232.703,7	262.222,0	257.401,2	254.994,8	109,6	97,2	99,1
2.	Dział 755 – Wymiar sprawiedliwości	6.107.765,8	6.318.783,0	6.269.199,8	6.249.933,5	102,3	98,9	99,7
2.1.	Rozdział 75502 – Jednostki sądownictwa powszechnego, z tego:	6.056.953,3	6.248.528,0	6.210.486,4	6.197.028,3	102,3	99,2	99,8
2.1.1.	§ 3020 – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	5 951,0	6 548,0	6 626,2	6 591,7	110,8	100,7	99,5
2.1.2.	§ 3030 – Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	175 028,8	190 093,0	176 840,4	176 336,3	100,7	92,8	99,7
2.1.3.	§ 3050 – Zasądzone renty	56,0	60,0	56,1	56,0	100,0	93,3	99,8
2.1.4.	§ 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 938 391,9	1 951 770,0	1 966 591,7	1 966 161,4	101,4	100,7	100,0
2.1.5.	§ 4016 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	-	-	12,6	12,5	-	-	99,2
2.1.6.	§ 4030 – Wynagrodzenia osobowe sędziów i prokuratorów oraz asesorów i aplikantów	1 328 094,8	1 408 614,0	1 385 898,2	1 385 014,4	104,3	98,3	99,9
2.1.7.	§ 4040 – Dodatkowe wynagrodzenie roczne	249 867,2	278 355,0	257 162,1	257 150,8	102,9	92,4	100,0
2.1.8.	§ 4110 – Składki na ubezpieczenia społeczne	352 800,2	369 244,0	360 173,0	359 004,9	101,8	97,2	99,7
2.1.9.	§ 4116 – Składki na ubezpieczenia społeczne	-	-	2,2	-	-	-	0,0
2.1.10.	§ 4120 – Składki na Fundusz Pracy	39 942,0	51 628,0	40 882,1	40 608,4	101,7	78,7	99,3
2.1.11.	§ 4126 – Składki na Fundusz Pracy	-	-	0,3	0,3	-	-	100,0
2.1.12.	§ 4140 – Wpłaty na PFRON	28 394,4	-	28 925,3	28 908,5	101,8	-	99,9
2.1.13.	§ 4170 – Wynagrodzenia bezosobowe	210 751,6	201 846,0	221 875,8	221 050,9	104,9	109,5	99,6
2.1.14.	§ 4176 – Wynagrodzenia bezosobowe	-	-	12,0	-	-	-	0,0
2.1.15.	§ 4210 – Zakup materiałów i wyposażenia	214 606,6	176 393,0	199 722,8	198 396,2	92,4	112,5	99,3
2.1.16.	§ 4216 – Zakup materiałów i wyposażenia	-	-	94,3	58,5	-	-	62,0
2.1.17.	§ 4220 – Zakup środków żywności	797,7	1 247,0	874,4	873,3	109,5	70,0	99,9
2.1.18.	§ 4230 – Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	38,1	122,0	39,8	33,9	89,0	27,8	85,2
2.1.19.	§ 4240 – Zakup środków dydaktycznych i książek	1 631,2	2 531,0	1 839,2	1 828,1	112,1	72,2	99,4
2.1.20.	§ 4250 – Zakup sprzętu i uzbrojenia	-	-	1,6	1,6	-	-	100,0
2.1.21.	§ 4260 – Zakup energii	94 023,1	120 810,0	99 838,0	99 605,9	105,9	82,4	99,8
2.1.22.	§ 4270 – Zakup usług remontowych	114 549,6	120 748,0	119 236,3	119 127,1	104,0	98,7	99,9
2.1.23.	§ 4276 – Zakup usług remontowych	-	-	40,2	17,7	-	-	44,0
2.1.24.	§ 4280 – Zakup usług zdrowotnych	2 030,6	2 880,0	2 179,5	2 160,5	106,4	75,0	99,1
2.1.25.	§ 4300 – Zakup usług pozostałych	295 419,9	295 805,0	319 134,1	317 519,4	107,5	107,3	99,5
2.1.26.	§ 4306 – Zakup usług pozostałych	-	-	65,0	64,9	-	-	99,8
2.1.27.	§ 4340 – Zakup usług remontowo-konserwatorskich dotyczących obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	31 786,4	26 939,0	27 612,0	27 611,7	86,9	102,5	100,0
2.1.28.	§ 4350 – Zakup usług dostępu do sieci Internet ²⁾	3 105,1	-	-	-	-	-	-
2.1.29.	§ 4360 – Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych ²⁾	684,7	17 538,0	7 641,2	7 609,2	1.111,3	43,4	99,6
2.1.30.	§ 4370 – Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej ²⁾	8 424,5	-	-	-	-	-	-
2.1.31.	§ 4380 – Zakup usług obejmujących tłumaczenia	33,7	79,0	52,0	51,1	151,6	64,7	98,3
2.1.32.	§ 4390 – Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	461,8	544,0	526,1	525,8	113,9	96,7	99,9

2.1.33.	§ 4400 – Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe	43 874,6	50 045,0	45 490,1	45 470,2	103,6	90,9	100,0
2.1.34.	§ 4410 – Podróże służbowe krajowe	28 599,5	20 172,0	19 998,2	19 905,0	69,6	98,7	99,5
2.1.35.	§ 4420 – Podróże służbowe zagraniczne	199,6	453,0	152,9	152,8	76,6	33,7	99,9
2.1.36.	§ 4430 – Różne opłaty i składki	1 539,1	3 991,0	1 354,4	1 336,6	86,8	33,5	98,7
2.1.37.	§ 4440 – Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	60 798,6	61 022,0	60 926,8	60 918,5	100,2	99,8	100,0
2.1.38.	§ 4450 – Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów	26 727,6	28 173,0	27 418,0	27 325,0	102,2	97,0	99,7
2.1.39.	§ 4480 – Podatek od nieruchomości	8 616,6	9 613,0	9 154,9	9 150,1	106,2	95,2	99,9
2.1.40.	§ 4500 – Pozostałe podatki na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	0,01	-	1,5	1,5	-	-	100,0
2.1.41.	§ 4510 – Opłaty na rzecz budżetu państwa	868,5	1 087,0	897,8	894,4	103,0	82,3	99,6
2.1.42.	§ 4520 – Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	2 325,7	3 141,0	2 498,1	2 496,1	107,3	79,5	99,9
2.1.43.	§ 4530 – Podatek od towarów i usług (VAT)	7,9	99,0	29,0	29,0	367,1	29,3	100,0
2.1.44.	§ 4580 – Pozostałe odsetki	675,2	-	139,5	139,4	20,6	-	99,9
2.1.45.	§ 4590 – Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	137,2	-	202,3	202,3	147,4	-	100,0
2.1.46.	§ 4600 – Kary, odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	924,5	-	986,0	986,0	106,7	-	100,0
2.1.47.	§ 4610 – Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	385 369,0	463 568,0	439 785,0	437 544,4	113,5	94,4	99,5
2.1.48.	§ 4700 – Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	13 215,2	20 270,0	14 207,3	13 554,5	102,6	66,9	95,4
2.1.49.	§ 4706 – Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	-	-	27,0	-	-	-	0,0
2.1.50.	§ 6050 – Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	200 268,2	290 960,0	212 313,7	212 451,6	106,1	73,0	100,1
2.1.51.	§ 6060 – Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	185 935,4	72 140,0	149 959,4	147 100,0	79,1	203,9	98,1
2.1.52.	§ 6066 – Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	-	-	990,0	989,9	-	-	100,0
2.2.	Rozdział 75595 – Pozostała działalność, z tego:	50.812,5	70.255,0	58.713,4	52.905,2	104,1	75,3	90,1
2.2.1.	§ 4590 – Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	50.581,1	69.344,0	58.357,6	52.637,6	104,1	75,9	90,2
2.2.2.	§ 4600 – Kary, odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	231,4	911,0	355,8	267,6	115,6	29,4	75,2
3.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	50.527,3	52.697,0	52.697,0	51.290,1	101,5	97,3	97,3
3.1.	Rozdział 80144 – Inne formy kształcenia osobno niewymienione, z tego:	50.527,3	52.697,0	52.697,0	51.290,1	101,5	97,3	97,3
3.1.1.	§ 3020 – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	93,0	128,0	103,5	97,9	105,3	76,5	94,6
3.1.2.	§ 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	33 256,8	34 059,0	33 899,2	33 570,7	100,9	98,6	99,0
3.1.3.	§ 4040 – Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2 625,6	2 863,0	2 592,9	2 592,8	98,8	90,6	100,0
3.1.4.	§ 4110 – Składki na ubezpieczenia społeczne	5 937,7	6 347,0	6 080,5	5 940,9	100,1	93,6	97,7
3.1.5.	§ 4120 – Składki na Fundusz Pracy	532,2	892,0	607,8	520,2	97,7	58,3	85,6
3.1.6.	§ 4140 – Wpłaty na PFRON	411,1	-	429,5	429,1	104,4	-	99,9
3.1.7.	§ 4170 – Wynagrodzenia bezosobowe	12,0	21,0	18,7	9,9	82,5	47,1	52,9
3.1.8.	§ 4210 – Zakup materiałów i wyposażenia	1 401,2	1 200,0	1 502,8	1 342,9	95,8	111,9	89,4
3.1.9.	§ 4230 – Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	2,1	7,0	0,3	0,3	14,3	4,3	100,0
3.1.10.	§ 4240 – Zakup środków dydaktycznych i książek	180,9	200,0	242,2	236,2	130,6	118,1	97,5
3.1.11.	§ 4260 – Zakup energii	637,4	858,0	733,1	675,1	105,9	78,7	92,1
3.1.12.	§ 4270 – Zakup usług remontowych	290,4	589,0	688,9	472,2	162,6	80,2	68,5
3.1.13.	§ 4280 – Zakup usług zdrowotnych	14,8	52,0	26,2	19,2	129,7	36,9	73,3
3.1.14.	§ 4300 – Zakup usług pozostałych	645,6	552,0	1 109,7	872,4	135,1	158,0	78,6
3.1.15.	§ 4350 – Zakup usług dostępu do sieci Internet ¹⁾	41,6	-	-	-	-	-	-
3.1.16.	§ 4360 – Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych ²⁾	0,9	219,0	107,5	84,5	9 388,9	38,6	78,6

3.1.17.	§ 4370 – Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej ³⁾	75,8	-	-	-	-	-	-
3.1.18.	§ 4400 – Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe	2 045,7	2 202,0	2 134,0	2 059,5	100,7	93,5	96,5
3.1.19.	§ 4410 – Podróże służbowe krajowe	179,2	236,0	245,7	219,1	122,3	92,8	89,2
3.1.20.	§ 4420 – Podróże służbowe zagraniczne	3,4	2,0	-	-	-	-	-
3.1.21.	§ 4430 – Różne opłaty i składki	4,7	11,0	3,9	1,7	36,2	15,5	43,6
3.1.22.	§ 4440 – Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 758,6	1 784,0	1 764,1	1 756,7	99,9	98,5	99,6
3.1.23.	§ 4480 – Podatek od nieruchomości	23,6	26,0	25,4	24,6	104,2	94,6	96,9
3.1.24.	§ 4510 – Opłaty na rzecz budżetu państwa	3,9	4,0	4,0	4,0	102,6	100,0	100,0
3.1.25.	§ 4520 – Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	5,5	12,0	6,4	5,3	96,4	44,2	82,8
3.1.26.	§ 4610 – Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	49,1	95,0	72,4	67,8	138,1	71,4	93,6
3.1.27.	§ 4700 – Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	294,5	338,0	298,3	287,1	97,5	84,9	96,2

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

¹⁾ Ustawa budżetowa z 15 stycznia 2015 r. po nowelizacji.

²⁾ Paragrafy 4350 i 4370 zostały z dniem 1 stycznia 2015 r. uchylone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁴¹. Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (w tym internetu) weszły w całości w zakres § 4360.

⁴¹ Dz. U. poz. 1952.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 15/00 – Sądy powszechne

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2014 r.			Wykonanie 2015 r.			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego	
		osób ¹	tys. zł	zł	osób ¹	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Część 15/00 ogółem, z tego wg statusu zatrudnienia²⁾:		50.660	3.551.994,6	5.843	50.842	3.643.382,2	5.972	102,2
	osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	30.370	1.381.933,3	3.792	30.320	1.392.414,0	3.827	100,9
	sędziowie	9.856	1.426.270,7	12.059	9.924	1.488.686,9	12.501	103,7
	sądowi kuratorzy zawodowi	5.030	387.039,6	6.412	5.039	386.170,3	6.386	99,6
	asystenci sędziów	3.163	144.648,0	3.811	3.279	150.781,6	3.832	100,6
	referendarze sądowi	1.741	176.259,7	8.437	1.780	189.177,4	8.857	105,0
	nauczyciele	500	35.843,3	5.974	500	36.152,0	6.025	100,9
1.	Dział 755 Wymiar sprawiedliwości	50.160	3.516.151,3	5.842	50.342	3.607.230,2	5.971	102,2
1.1.	Rozdział 75502 Jednostki sądownictwa powszechnego	50.160	3.516.151,3	5.842	50.342	3.607.230,2	5.971	102,2
	osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	30.370	1.381.933,3	3.792	30.320	1.392.414,0	3.827	100,9
	sędziowie	9.856	1.426.270,7	12.059	9.924	1.488.686,9	12.501	103,7
	sądowi kuratorzy zawodowi	5.030	387.039,6	6.412	5.039	386.170,3	6.386	99,6
	asystenci sędziów	3.163	144.648,0	3.811	3.279	150.781,6	3.832	100,6
	referendarze sądowi	1.741	176.259,7	8.437	1.780	189.177,4	8.857	105,0
2.	Dział 801 Oświata i wychowanie	500	35.843,3	5.974	500	36.152,0	6.025	100,9
2.1.	Rozdział 80144 Inne formy kształcenia osobno niewymienione	500	35.843,3	5.974	500	36.152,0	6.025	100,9
	nauczyciele	500	35.843,3	5.974	500	36.152,0	6.025	100,9

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich w części 15/00 – Sądy powszechne

Lp.	Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 15/00 – Sądy powszechne, z tego:	0	0	7.045,3	6.481,6	-	-	92,0
1.	Dział 755 Wymiar sprawiedliwości, z tego:	0	0	7.045,3	6.481,6	-	-	92,0
1.1.	Norweski Mechanizm Finansowy 2009–2014, z tego:	0	0	7.045,3	6.481,6	-	-	92,0
1.1.1.	Rozdział 75502 – Jednostki sądownictwa powszechnego, z tego:	0	0	7.045,3	6.481,6	-	-	92,0
1.1.1.1.	§ 4017 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	0	0	71,4	70,8	-	-	99,2
1.1.1.2.	§ 4117 – Składki na ubezpieczenia społeczne	0	0	12,7	0	-	-	0
1.1.1.3.	§ 4127 – Składki na Fundusz Pracy	0	0	1,7	1,6	-	-	94,1
1.1.1.4.	§ 4177 – Wynagrodzenia bezosobowe	0	0	66,0	0	-	-	0
1.1.1.5.	§ 4217 – Zakup materiałów i wyposażenia	0	0	532,7	331,3	-	-	62,2
1.1.1.6.	§ 4277 – Zakup usług remontowych	0	0	227,8	100,5	-	-	44,1
1.1.1.7.	§ 4307 – Zakup usług pozostałych	0	0	368,0	368,0	-	-	100
1.1.1.8.	§ 4707 – Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	0	0	155,0	0	-	-	0
1.1.1.9.	§ 6067 – Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	0	0	5.610,0	5.609,4	-	-	100

¹⁾ Ustawa budżetowa z 15 stycznia 2015 r.

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 UE, z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

Załącznik 5. Kalkulacja oceny ogólnej w części 15/00 – Sądy powszechne

Oceny wykonania budżetu w części 15/00 – Sądy powszechne dokonano stosując kryteria⁴² oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2015 roku⁴³.

Dochody – zgodnie z przyjętymi założeniami kontroli - nie były badane.

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 6.562.700,0 tys. zł

Łączna kwota G: 6.562.700,0 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1,0$

Nieprawidłowości w wydatkach dotyczyły kwoty łącznej 598,6 tys. zł, tj. 0,01% wydatków ogółem w części, z tego:

- nieterminowego regulowania zobowiązań w łącznej kwocie 40,7 tys. zł (SR Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, SR w Słupsku),
- wydatkowania ponad przyznany limit, środków na wynagrodzenia bezosobowe niezwiązane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w łącznej kwocie 87,4 tys. zł (SO w Poznaniu),
- niezgodnego z treścią art. 91 ust. 2a Prawa zamówień publicznych zatwierdzenia w specyfikacji istotnych warunków zamówienia kryterium ceny, jako jedynego kryterium oceny ofert oraz niezgodnego z warunkami określonymi w umowie dokonania odbioru końcowego robót i zapłaty, pomimo niewykonania przez wykonawcę wymaganego badania wody. Dotyczy to zamówienia na remont sanitariatów wraz z wydzieleniem toalety dla niepełnosprawnych udzielonego w SR w Słupsku o wartości 347,6 tys. zł (wydatki poniesione z tego tytułu w 2015 r. – 332,6 tys. zł),
- przekroczenia o 137,9 tys. zł planu wydatków majątkowych na inwestycje (w § 6050) w części 15/00. Wpływ na to miało przekroczenie planu wydatków majątkowych w apelacji poznańskiej przy realizacji inwestycji dotyczącej przebudowy budynku dla Sądu Rejonowego w Żarach.

Ocena częściowa wydatków: pozytywna (5)

Wynik końcowy (Wk): $5 \times 1,0 = 5,0$, obniżono o jeden punkt (do 4) z uwagi na stwierdzoną nieprawidłowość dotyczącą zaniżenia w sprawozdaniu jednostkowym RB-N za IV kwartał 2015 r. (SR w Słupsku) o kwotę 7,9 tys. zł należności wykazanych w kolumnie 12 „Przedsiębiorstwa niefinansowe” tego sprawozdania, z czego należności wymagalnych (w wierszu N4.2) o kwotę 1,1 tys. zł z tytułu należności od dwóch zagranicznych podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną i należności niewymagalnych (w wierszu N5.3) o kwotę 6,8 tys. zł z tytułu należności od 11 krajowych podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną. Jednocześnie o kwoty te zostały zawyżone odpowiednio należności w kolumnie 13 „Gospodarstwa domowe”,

w związku z czym ocena końcowa – pozytywna

⁴² <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁴³ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 6. Wykaz jednostek objętych kontrolą

Lp.	Nazwa jednostki	Osoba odpowiedzialna za kontrolowaną działalność		Ocena kontrolowanej działalności
		Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	
Część 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości				
1.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zbigniew Ziobro ⁴⁴	Minister Sprawiedliwości	P
Część 15/03 – apelacja katowicka				
2.	Sąd Apelacyjny w Katowicach	Dorota Machnik	Dyrektor Sądu	P
3.	Sąd Okręgowy w Katowicach	Ireneusz Białas	Dyrektor Sądu	P
4.	Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach	Wiesława Fuchs	Dyrektor Sądu	P
Część 15/04 – apelacja gdańska				
5.	Sąd Apelacyjny w Gdańsku	Marian Pieńczewski	Dyrektor Sądu	P
6.	Sąd Okręgowy w Słupsku	Krystyna Koska	Dyrektor Sądu	P
7.	Sąd Rejonowy w Słupsku	Marta Drzastwa	Dyrektor Sądu	O
Część 15/05 – apelacja poznańska				
8.	Sąd Apelacyjny w Poznaniu	Małgorzata Mrówczyńska	Dyrektor Sądu	O
9.	Sąd Okręgowy w Poznaniu	Jarosław Kaczmarek	Dyrektor Sądu	O
10.	Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu	Lidia Baszczyńska	Dyrektor Sądu	P
Część 15/06 – apelacja krakowska				
11.	Sąd Apelacyjny w Krakowie	Andrzej Pęczak	Dyrektor Sądu	O
12.	Sąd Okręgowy w Tarnowie	Jacek Gut	Dyrektor Sądu	P
13.	Sąd Rejonowy w Brzesku	Marcin Zachara	Dyrektor Sądu	P

* Użyty skrót oznacza: P – ocena pozytywna, O – ocena opisowa, N – ocena negatywna.

⁴⁴ Od dnia 16 listopada 2015 r. Poprzednio stanowisko to zajmowali: Borys Budka (od 4 maja 2015 r.), Prezes Rady Ministrów Ewa Kopacz (pełniła obowiązki w okresie od 30 kwietnia do 4 maja 2015 r.) i Cezary Grabarczyk (od dnia 22 września 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r.).

Załącznik 7. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
8. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Sejmowa Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka
10. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
11. Minister Finansów
12. Minister Sprawiedliwości